

Krzysztof Cyrek

Mosty, gm. Chęciny, woj. kieleckie.
Stanowisko 13

Informator Archeologiczny : badania 14, 16-17

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przekopano 48 m². W czasie prac natrafiono na kolejną jamę, analogiczną do odkrytych w poprzednich sezonach badawczych. Coraz bardziej wyjaśnia się ich charakter. Wydaje się, że jamy te stanowią pozostałości po olbrzymich pniach drzew, rosnących niegdyś na stanowisku.

Do osiągnięć badań należy odkrycie zarysów dwóch obiektów, najprawdopodobniej szalaszów mieszkalnych. Usytuowane były one na południowym skłonie wału wydmowego, skierowane w kierunku południowo-wschodnim, skośnie w stosunku do wytyczonego wykopu. Obiekty zostały odkryte jedynie częściowo, jednakże sądząc z dotychczas odsłoniętych partii, były one kształtu w przybliżeniu prostokątnego, wielkość ich na razie nieznana, jednakże krótszy bok miał długość około 2,5 m. Dno było zbliżone do płaskiego. Niestety w wypełniskach omawianych zaciemnień wystąpiła minimalna liczba zabytków, gdyż południowy skłon wału wydmowego został w znacznym stopniu zniszczony na skutek deflacji. Materiały zostały zwiane na stronę północną, gdzie też znajduje się najwięcej zabytków. W omawianych obiektach odkryto ślady palenisk.

Z zabytków uzyskanych na stanowisku, pierwsze miejsce zajmują rdzenie odłupkowe i wiórowo-odłupkowe. Z narzędzi wystąpiły drapacze, skrobacze, trójkąt rozwartokątny oraz pojedyncze inne formy. Dotychczas odkryte materiały przynależą wyłącznie do kultury komornickiej.

Badania będą kontynuowane.

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

MOSTY, gm. Chęciny
woj. kieleckie
Stanowisko 13

P. P. Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Łodzi

Badania prowadził dr Krzysztof Cyrek.
Finansowała Państwowa Gospodarka Wodna
w Kielcach. Trzeci sezon badań, Starsza
część paleolitu schyłkowego.

Stanowisko położone jest około 1 km na północny wschód od centrum wsi Żerniki, na południowo-zachodnim stoku rozległego wzniesienia zwanego Wzgórzem Setacow, w widłach Białej i Czarnej Nidy. Jest ono usytuowane na piaszczystej listwie terasowej lewego brzegu doliny Nidy, około 3 km powyżej poziomu terasy zalewowej.

Metodą wykopaliskową przebadano dotychczas 88,5 m², uzyskując 800 zabytków, w tym 85 narzędzi i odpadków powstałych przy ich produkcji oraz 3 rdzenie /nie wliczono tutaj wyrobów zebranych z powierzchni/.

W tym roku odkryto fragment dużej prostokątnej jamy o nieokreślonych jeszcze wymiarach, której wypełnisko stanowiło silne iluwium przemieszane z próchnicą pierwotną. Ponadto znaleziono pozostałości okrągłego paleniska.

Wyroby krzemienne tworzyły jedną, dużą krzemienicę zlokalizowaną w okolicy paleniska. Wśród narzędzi wystąpiły krępe i smukłe drapacze łukowe, smukłe rylce węglowe i klinowe, przekuwacze, wióry załuskane oraz zbrojniki mikolityczne, wiórki tylcowe i półtylczak typu Zonhoven. Technika wykonania, morfologia, stylistyka uzyskanych dotychczas rdzeni, półsurowca i narzędzi, jak również obecność składanek pozwalają przypuszczać, że to zespół jednorodny kulturowo i chronologicznie. Przeważają w nim elementy typowe dla szeroko pojętego "magdalenieniu", co byłoby zgodne z datą przyrodniczą C14 uzyskaną w łódzkim laboratorium przy Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi tj. 9340 $\pm$ 280 BC /Lod - 107/. Dla jej wykonania zanalizowano węgle drzewne z jamy kulturowej nr 1. Wyniki tej analizy muszą być jednak zweryfikowane przez przebadanie dalszych prób z omawianego stanowiska.

NOWY MŁYN, gm. Mirzec
woj. kieleckie
Kompleks górniczo-osadniczy:
RYDNO

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej
Zakład Epoki Kamienia
w Warszawie

Badania prowadził prof. dr Romuald Schild
/autor sprawozdania/ przy współudziale
mgr mgr Haliny Królik, Marii Marczak,
Jacka Tomaszewskiego. Finansował IHKM PAN.
Piąty sezon badań. Osadnictwo ludności eksplo-
tującej hematyt.

W bieżącym roku nadal prowadzono prace wykopaliskowe na kompleksie osadniczo-górnicy Rydno /wsie Nowy Młyn, Grzybowa Góra, Łyżwy/, który jest obiektem o unikalnej wartości w skali światowej. Badania te - rozpoczęte w roku 1976 - są kontynuowane corocznie i mają charakter ratowniczy.

W sezonie 1980 r. wyeksplorowano trzy wykopy oraz przeprowadzono zwiadowcze dołkowania:

Rydno I/1980. Wykop ten zlokalizowano na prawym brzegu rzeki Kamiennej, niemal na przeciw młyna w Nowym Młynie, na obszarze objętym zwiadowczym dołkowaniem w roku 1959 w pobliżu wykopu VII/1959, które wykryło obecność dość bogatych materiałów pracownianych mazowszańskich. Rozkopano 103 m², wydobywając liczne materiały krzemienne. Stanowisko jest wieloskupieniową pracownią cyklu mazowszańskiego, której eksploatacja będzie kontynuowana w roku przyszłym.